

Bergen Internasjonale Tegnspråkfestival 2017

samlet 1237 deltakere fra 27 forskjellige land. Alle disse er i målgruppen for prosjektet. Vi har ikke oversikt over hvordan disse fordeler seg på døve, hørselshemmede eller hørende – men felles for alle er at de kommuniserer på tegnspråk. Og denne gangen ikke bare på norsk tegnspråk, men på et internasjonalt tilpasset tegnspråk. De nasjonale tegnspråkene har den fordel i forhold til talte språk at de kan tilpasses og brukes over landegrensene i hele verden. På den måten var Bergen Internasjonale Tegnspråkfestival unik. Gjennomføringen av festivalen gikk som planlagt, ikke minst er vi takknemlige for at værgudene spilte på lag med oss i en ellers regnfylt bergenssommer.

Målsetting, målgruppe og bakgrunn for prosjektet

En feiring av et språk og en kultur som i mange år har vært undertrykket av myndighetene i alle land. En festival som vil gi økt selvtillit og tro på egne muligheter blant døve selv.

Norges Døveforbund startet festivalen i 1967. Det ble en stor suksess, der unge døve fikk vist seg fram med teater, foredrag, dans, utstillinger og konkurranser. Hvert år har kulturdagene gått på rundgang i de største norske byene og samlet mellom 400 til 1.200 deltakere.

I 2017 feiret altså Døves Kulturdager 50 år. Publikums krav til kvalitet har økt. Verden er blitt mindre. Døve har gjennom språket bygget opp nettverk internasjonalt både ved at det reises mer enn før og ved hyppig kontakt gjennom tegnspråklige telefonsamtaler.

Festival 2017 viste en manifestasjon av tegnspråkernes styrke og feiring av at døve har en rik kultur som kan oppleves av alle. Festivalen samlet døve kunstnere og publikum fra hele verden og var en møteplass der også ikke-kyndige i tegnspråk kom og hentet inspirasjon og kunnskap.

Prosjektgjennomføring og metode

- * Kulturdagersekretærer ble ansatt i hhv 70% og 30% stilling
- * Det ble inngått leie av Den Nationale Scene, Salem, utestedet ved Skostredet og konferanselokaler hos Scandic Bergen City
- * Forelesere til temaet "Mental helse for døve og hørselshemmede" ble kontaktet i inn- og utland
- * Det ble inngått avtaler med døve artister fra inn- og utland til Standup, One Mann show, Klovn, Tryllekunst, Dans og musikk, Tegnspråksang (med Vilde Winge, vinneren av TV2s talentkonkurranse 2017), Teater, m.m.
- * Våre folk var på markedsføringsreise til Frankrike, USA, Holland, Danmark, Sverige, Finland og selvsagt Norge.
- * Hjemmesiden www.dk2017.no ble opprettet - med program for fagdagen og festivalen samt påmeldinger og betaling derfra via ticketco.no
- * Markedsføring via Facebook ble mye brukt i inn- og utland
- * Det var også tilbud om tur til Trolltunga sammen med en döv fjellfører

Beskrivelse av i hvilken grad oppsatte resultat- og effektmål ble nådd

Fagdagen:

Torsdag 24. august var 250 av deltakerne med på fagdagen, med tema «Mental helse for døve og hørselshemmede». Det gledet oss at generalsekretær Hans Christian Lillehagen fra ExtraStiftelsen deltok og overbrakte hilsen fra den største sponsoren av arrangementet.

8 forelesere tok for seg ulike emner knyttet til temaet. Hovedforeleserne var hentet fra utlandet. Professor og psykolog Cathy Chovas hadde forsamlingen i sin hule hånd under sin forelesning «Livshistorier – mental helse og døvhet». Fra Østerrike foreleste overlege Johannes Fellingner og pedagog Martin Gebertsberger om «Døve og hørselshemmede bruker helsetilbudene mindre enn andre».

Med så mange norske fagfolk samlet og med internasjonale forelesere i toppklassen var det naturlig at disse dagene etterpå holdt sin eget faglige drøftingsmøte. I den sammenheng samarbeidet vi med Nasjonalt behandlingssenter for hørsel og psykisk helse i Oslo.

Festivalen:

På selve festivalen fikk de 250 fagdagselskapene selskap av nesten 1.000 ekstra deltakere. Det tjuvstartet allerede torsdag 24. august om kvelden med de første teatervisningene. Det var amatørteatergrupper fra Oslo, Trondheim og Bergen som var i ilden. I tillegg engasjerte Joel Barish, USA med foredraget: “Empowering the Deaf World”.

Om kveldene:

Torsdag, fredag og lørdag kveld var det festivalsamling utendørs i Skostredet i Bergen. Der er det ordnet med stor utescene, musikkanlegg med mye basslyd, lyssetting og salg av mat og drikke. På scenen står det artister fra tre verdensdeler med dans, standup-show, tegnsang og poesi. Av norske artister nevnes vinneren av TV2s talentkonkurranse Vilde Winge.

Tre parallelle scener

Fredag og lørdag er det teaterforestillinger parallelt på fire forskjellige scener. Tre scener i Bergens storstue, den Nationale Scene, og en scene i kulturhuset Salem.

Teater Manu viser forestillingen «Jonas og Kroppen», Sveriges «Tyst Teater» spiller «Bernardas hus» - og ellers er det artister fra Singapore, USA, Canada, England, Skottland, Tyskland, Tsjekkia, Finland og Danmark.

Ved åpningsseremonien fredag kveld var prinsesse Märtha Louise hedersgjest, sammen med byens ordfører, fylkesordfører, politimester og en rekke av byens ledende politikere. På den måten fikk vi eksponert døves kultur for beslutningstakere i samfunnet som har lite kunnskap om dette.

Streaming

Firmaet Supervisuell AS, Sandefjord, sender direkte på nettet fra både Fagdagen og festivalen og sendingene samler stor oppmerksomhet i hele verden.

Søndag

Søndag 27. august avsluttes festivaldagene med internasjonal gudstjeneste i Bergen Døvesenter, der brukes et tilpasset «internasjonalt tegnspråk». Bergen Døvesenter på Kalfaret har åpent hus med servering av mat og drikke, der mange av de tilreisende er innom. Der er det også faste omvisninger på døvemuseet.

Gjennomføring

Bevilgningen fra ExtraStiftelsen gjorde det mulig å ansette to prosjektledere i delt stilling. De var nøkkelpersoner i planlegging og gjennomføring av festivalen. Men de fikk hjelp av 40 frivillige, de fleste i alderen 20 til 40 år – og det var en bevisst satsing på å bygge opp nye frivillige tillitsvalgte. Disse deltok på to skoleringsseminaret i forkant av festivalen og ble en godt sammensveiset gjeng vi håper Bergen Døvesenter kan få nytte og glede av i fremtiden.

Resultatet av Tegnspråkfestivalen kan beskrives med tre ord: En stor suksess.

Aldri før har døve i Norge opplevd en festival som samler deltakere fra store deler av verden. Slike festivaler er tidligere bare arrangert i USA og Frankrike. Nå fikk vi det til i Norge! Og vi hadde aldri klart det uten startkapitalen fra ExtraStiftelsen. Den totale omsetningen på festivalen er rekordstor for en liten døveforening som oss, med cirka fire millioner kroner – der foreningen selv bruke over en million av egne sparepenger.

At festivalen ble innledet med et så viktig tema som døve og hørselshemmedes mentale helse ble godt mottatt. Ofte er det tabu om snakke om slike saker også blant døve. Nå fikk vi løftet det fram for et viktig publikum, et viktig skritt i større åpenhet om et tema som gjennom år er tiett i hjel blant mange døve.

Oppsummering med konklusjon og videre planer

Selve kulturformidlingen savner sitt like i Norden. Vi presenterte teater, show og dans på et nivå ingen tidligere har sett av døve artister. Vi forvandlet de tradisjonelle trauste Døves Kulturdager til et fyrverkeri, der døve endelige kunne føle at de også «eide» en festival med kvalitet og glede.

Konklusjonen vår er klar: Festivalen ble på alle måter vellykket. Greit nok at vi måtte bruke mer av sparepengene våre enn vi hadde tenkt, men vi tror de fleste som deltok på festivalen vi si at det var verdt det.

De fleste deltakerne lovpriste festivalen, selv ser vi selvsagt ting som kunne vært bedre og annerledes forberedt og taklet. Vi har lært mye, vi har bygget opp flere tillitsvalgte, vi har et apparat som kan løse nye oppgaver om utfordringene kommer.

Når vi inviterer til internasjonal festival drømmer vi om at «hele verden» skal komme, men har mareritt om at «ingen kommer». I så måte var vel 1200 deltakere et greit resultat. Vi ser at for å bygge opp en stor internasjonal tegnspråkfestival må det tenkes langsiktig. Om festivalen blir en engangs opplevelse eller noe som kan bli en tradisjon må en større evaluering ta tak i.

Vi kan bare igjen takke ExtraStiftelsen for bidraget, uten de pengene – og den inspirasjonen de gav kunne vi ikke gitt de mer enn 1200 deltakerne den store kulturopplevelsen som Bergen Internasjonale Tegnspråkfestival ble.

Til slutt har vi lyst til å gjengi korte sitater som kom etter festivalen fra tre sentrale tillitsvalgte i døveorganisasjonen:

Hedvig Sinnes, Stavanger – styreleder i Norges Døveforbund:

Tusen takk for en fin avslutning på en fantastisk helg i Bergen. Takk til Bergen Døvesenter for et brilliant arbeid.

Ingrid Bodin, Spydeberg – leder av Døvekirkens Fellestråd:

Takk for en flott festival, dere er helt råde!

Sonja Myhre Holten, Oslo - konsulent for tegnspråk i Språkrådet:

Takk for herlige dager i Bergen. Dere har gjort et fantastisk stykke arbeid med 50 års jubileet for Døves Kulturdager. Selv værgudene var med i planleggingen. En helg preget av sosiale møter, glede, latter og ettertenksomhet.

Oslo Døveforening (stiftet 1878) skal arrangere lignende arrangement (51. Døves Kulturdager) i november 2018.

Bergen, 1. februar 2018

Rune Anda, daglig leder